

โดย..นายณัฐกร เฉลิมชาติ
หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และ
สารสนเทศการปศุสัตว์

จิตอาสา
กับงาน
ปศุสัตว์”

หลักสูตร “จิตอาสาทำงานปศุสัตว์”

ตามตัวชี้วัด : ระดับความสำเร็จในการพัฒนาผู้ใต้บังคับบัญชา

รอบ ๑/๒๕๖๑

ในวันที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ เวลา ๐๘.๓๐ น.

ณ ห้องประชุมสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครพนม

โดย วิทยากรภายใน จากสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดนครพนม

นายณัฐกร เฉลิมชาติ

หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์และสารสนเทศการปศุสัตว์

ความหมายของ “จิตอาสา”

จิตอาสา หรือ จิตสาธารณะ (public consciousness หรือ Public mind) หมายถึง จิตสำนึกเพื่อส่วนรวม เพราะคำว่า “สาธารณะ” คือ สิ่งที่มีได้เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่ที่จะดูแล และ บำรุงรักษาร่วมกัน

จิตอาสา หรือ มีจิตสาธารณะ” ยังหมายถึงถึง จิตของคนที่มีจิตที่รู้จักความเสียสละ ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม จะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟฟ้า ที่ให้ความสว่างตามถนนหนทาง แม้แต่การประหยัดน้ำ ประปา หรือไฟฟ้า ที่เป็นของส่วนรวม โดยใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ตลอดจนช่วยกันดูแลรักษา ให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือกันกระทำเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา หรือช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของ จิตสำนึกทางสังคม หรือ จิตสำนึกสาธารณะว่า คือ การตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน หรือ การคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน

สรุป จิตอาสา หรือจิตสาธารณะ หรือจิตสำนึกสาธารณะ

คือ จิตสำนึก (Conscious) เป็นการตระหนักรู้ตัว หรือเป็นจิตส่วนที่รู้ตัว รู้ว่าทำอะไร อยู่ที่ไหน เป็นอย่างไรขณะที่ตื่นอยู่นั่นเอง

สาธารณะ (Public) เป็น การแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม เป็นการ
บริการชุมชน ทำประโยชน์เพื่อสังคม ถ้าเป็นสิ่งที่ต้องใช้
ประโยชน์ร่วมกัน เมื่อนำสองคำมารวม หมายถึง การตระหนักรู้ตน
ที่จะทำสิ่งใดเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

“จิตอาสา”...คืออะไร...สมัยก่อน ได้ยินแต่คำว่า “อาสาสมัคร”
พอมาสมัยนี้...มีคำว่า “จิตอาสา”...

เมื่อกล่าวถึง “อาสาสมัคร” จะมีอีกคำหนึ่งที่มักจะถูกกล่าวถึง
ควบคู่กันเสมอ นั่นคือ คำว่า “จิตอาสา” ที่นี้มาดูกันว่าคำสอง
คำนี้ มีความสำคัญและความหมายแตกต่างกันอย่างไร

อาสาสมัคร (Volunteer)

หมายถึง ผู้ที่สมัครใจและอาสาเข้ามาเพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และทำงานที่
เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและสังคม โดยสมัครใจ เพื่อการดูแล ป้องกัน
แก้ปัญหาเพื่อพัฒนาสังคม โดยไม่หวัง

ผลตอบแทนเป็นเงิน หรือสิ่งอื่นใด ผลตอบแทนที่อาสาสมัครได้รับคือ
ความสุข ความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และ
ประเทศชาติ

คุณลักษณะของอาสาสมัครคือ มีความคิดเป็นอิสระในการเลือกที่จะทำ
หรือไม่ทำ (ตามพรสวรรค์/ความสนใจ) มีความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งการ
กระทำที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคล กลุ่มบุคคล และส่วนรวม ไม่หวังรางวัล หรือ
ผลตอบแทนเป็นเงินทอง และไม่ใช้ภาระงานที่ต้องทำตามหน้าที่ ในด้าน
สภาวะจิตใจของบุคคลที่จะเป็นอาสาสมัครนั้น ต้องมีความรักความปรารถนา
ที่จะให้ และมีจิตใจที่จะทำความดี เข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น รวมถึงยอม
เสียสละเวลา โดยไม่หวังสิ่งตอบแทนใดๆ

จิตอาสา (Volunteer Spirit)

หมายถึง จิตแห่งการให้ความดีงามทั้งปวงแก่เพื่อนมนุษย์ โดยเต็มใจ สมัยครใจ อิ่มใจ ซาบซึ้งใจ ปีติสุข ที่พร้อมจะเสียสละเวลา แรงกาย และสติปัญญา เพื่อสาธารณประโยชน์ ในการทำกิจกรรม หรือสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นโดยไม่หวังผลตอบแทน และมีความสุขที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่น เป็นจิตที่ไม่นิ่งดูตาย เมื่อพบเห็นปัญหา หรือความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นกับผู้คน เป็นจิตที่มีความสุขเมื่อได้ทำความดี และเห็นน้ำตาเปลี่ยนเป็นรอยยิ้ม เป็นจิตที่เปี่ยมด้วย “บุญ” คือความสงบเย็น และพลังแห่งความดี อีกทั้งยังช่วยลด “อัตรตา” หรือความเป็นตัวเป็นตนของตนเองลงได้บ้าง

สำหรับ กระบวนการสร้างจิตอาสา ต้องประกอบด้วย การปลูกฝังให้ตระหนักถึงความสำคัญของจิตอาสา การเตรียมความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ ความรู้ และการติดต่อสื่อสาร การสร้างความเชื่อมั่นในตนเอง และการเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง คุณลักษณะของผู้มีจิตอาสา คือ มุ่งประโยชน์ต่อส่วนรวม การทำงานทุกอย่างเป็นไปด้วยความสมัครใจ ไม่มุ่งหวังผลตอบแทนในรูปของอามิสสินจ้าง หรือรางวัล ตลอดจนการอุทิศกาย กำลังใจ และเวลาให้แก่ส่วนรวม

สิ่งที่อาสาสมัคร..พึงมี และถือปฏิบัติคือ ความรักมนุษยชาติ ตามหลักพรหมวิหาร ๔ และสังคัตถุ ๔

หลักพรหมวิหาร ๔ ประกอบด้วย

- เมตตา : ความรัก ความปรารถนาดีให้ผู้อื่นมีความสุข,
กรุณา : ความสงสาร เห็นใจ ปรารถนาให้ผู้อื่นพ้นทุกข์,
มุทิตา : ยินดีเมื่อผู้อื่นมีความสุข,
อุเบกขา : วางเฉยไม่ลำเอียง

สังควัตถุ ๔ ประกอบด้วย

ทาน : การให้ เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่,

ปิยวาจา : กล่าวด้วยวาจาที่ซาบซึ้ง สุภาพอ่อนหวาน,

อรรถจริยา : ทำดี ประพฤติดี เป็นประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น,

สมานัตตตา : ทำตัวเสมอต้น เสมอปลาย

นอกจากนี้ อาสาสมัคร

ควรจะต้องมีการสื่อสารที่ดีมีมโนกรรม

คิดดี คิดทางบวก : Positive thinking มีวิจิตรกรรม (ปิยวาจา)

ฝึกขอบคุณ ฝึกแสดงความยินดี ฝึกให้กำลังใจ

ฝึกชื่นชมผู้ที่มีจิตอาสา หรือจิตสาธารณะ

จิตอาสา” หนทางอยู่ร่วมกันในสังคม เริ่มที่คุณ..

การร่วมมือกันรณรงค์ส่งเสริม “จิตอาสา” ให้เกิดขึ้นในประเทศไทย เป็นการเรียก “น้ำใจงาม” ของคนไทย ให้กลับมาอีกครั้งหนึ่ง และควรจะต้อง ดีขึ้นกว่าเดิม เพราะ จะไม่จำกัดอยู่เฉพาะญาติมิตร เพื่อน หรือคนรู้จัก เท่านั้น แต่ควรต้องเพื่อแม่ คุณแลสังคมไทย คุณแลสิ่งแวดล้อม ชุมชน ตลอดจนปัญหาต่างๆรอบๆตัวร่วมกัน ร่วมกันสร้างสรรค์สิ่งดีๆ ทำดีให้เป็นรูปธรรมกันมากขึ้นใน ไม่เพียงแต่ รอดูว่า ใครจะรับผิดชอบเรื่องอะไร แต่ควรต้องออกมา มีส่วนร่วมรับผิดชอบด้วยกัน

ในยุโรป หรืออเมริกา ค่านิยมในการเป็นอาสาสมัครมีมานานแล้ว
อันเนื่องมาจากแรงผลักดันของศาสนาคริสต์ และความคิดเรื่องประชาสังคม
ในสังคมตะวันตกที่มีส่วนผลักดันให้เกิดอาสาสมัครอย่างต่อเนื่อง ยุคแรก
ของจิตอาสาในไทยมาจากการรวมตัวช่วยเหลือกันในหมู่ชาวจีนโพ้นทะเล
ต่อมาเกิดกิจกรรมค่ายอาสาพัฒนาตามสถาบันการศึกษา และโดยเฉพาะ
การเกิดขึ้นของเอ็นจีโอ ทำให้ความคิดเรื่องการทำงานอาสาสมัครช่วยเหลือ
สังคมแพร่หลาย

เมื่อกล่าวถึง “จิตอาสา” อาจจะเป็นคำใหม่ที่เริ่มเป็นที่รู้จักกันในวงกว้างไม่
ถึง ๑๐ ปี ผู้นำคำนี้มาใช้ครั้งแรกในน่าจะเป็นเครือข่ายพุทธิกา ในโครงการ
“ฉลาดทำบุญด้วยจิตอาสา” ต่อมาคำนี้ได้ถูกนำไปใช้อย่างแพร่หลาย พระ
ไพศาล วิสาโล ได้ให้ความหมาย..

“จิตอาสา” ว่า คือจิตที่ไม่นึกดูคายต่อสังคม หรือความทุกข์ยากของผู้คน และปรารถนาเข้าไปช่วย ไม่ใช่ด้วยการให้ทาน ให้เงิน แต่ด้วยการสละเวลา ลงแรงเข้าไปช่วย ด้วยจิตที่เป็นสุขที่ได้ช่วยผู้อื่น จะเห็นว่า ไม่ใช่แค่ทำ ประโยชน์เพื่อผู้อื่นอย่างเดียว แต่เป็นการพัฒนา “จิตวิญญาณ” ของเราด้วย

“จิตอาสา” คือ ผู้ที่มีจิตใจที่เป็นผู้ให้ เช่น ให้สิ่งของ ให้เงิน ให้ความ ช่วยเหลือด้วยกำลังร่างกาย แรงสมอง ซึ่งเป็นการเสียสละ สิ่งที่ตนเองมี แม้กระทั่งเวลา เพื่อเผื่อแผ่ ให้กับส่วนรวม...อีกทั้งยังช่วยลด “อัตตา” หรือ ความเป็นตัว เป็นตนของตนเองลงได้บ้าง

“อาสาสมัคร” เป็นงานที่เกิดจากผู้ที่มี จิตอาสา ซึ่งมีความหมายอย่างมาก กับ
สังคมส่วนรวม เป็นผู้ที่เอื้อเพื่อ เสียสละ เวลา แรงกาย แรงใจ เพื่อช่วยเหลือ
ผู้อื่น หรือ สังคมให้เกิด ประโยชน์และความสุขมากขึ้น

การเป็น “อาสาสมัคร” ไม่ว่าจะป็นงานใดๆ ก็แล้วแต่ที่ทำให้เกิดประโยชน์
ในทางบวก ล้วนแต่เป็นสิ่งที่เราควรทำทั้งสิ้น คนที่จะเป็นอาสาสมัครได้นั้น
ไม่ได้จำกัดที่ วัย การศึกษา เพศ อาชีพ ฐานะ หรือ ข้อจำกัด ใดๆ
ทั้งสิ้น หากแต่ต้องมีจิตใจ เป็น “จิตอาสา” ที่อยากจะช่วยเหลือผู้อื่น หรือ
สังคม เท่านั้น

กิจกรรมอาสาสมัคร เป็นกระบวนการของการฝึก “การให้” ที่ดีเพื่อขัดเกลาละวางตัวตน และบ่มเพาะความรัก ความเมตตาผู้อื่น โดยไม่มีเงื่อนไข ทั้งนี้ กระบวนการของกิจกรรม ซึ่งเป็นการยอมสละตน เพื่อรับใช้และช่วยเหลือแก้ไขวิกฤติปัญหาของสังคม อาสาสมัครจะได้เรียนรู้ละเอียดอ่อนต่อสิ่งที่เกิดขึ้นรอบตัวมากขึ้น สัมผัสความจริง เชื่อมโยงเหตุและปัจจัยความสุขและความทุกข์ เจริญสติในการปฏิบัติงาน ที่ศาสนาพุทธเรียกว่า พรหมวิหาร ๔ คือ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เพื่อให้เกิด “การให้” ที่ดี กิจกรรมอาสาสมัคร จึงเป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลได้ขัดเกลาตนเอง เรียนรู้ภายใน และเกิดปัญญาได้

ที่ผ่านมาคนไทยอาจเคยชินกับการทำความดีด้วยการใช้เงินลงทุนในการทำบุญ ไม่ค่อยอยากออกแรงช่วยเหลือ เพราะถือว่า การทำบุญกับสิ่งศักดิ์สิทธิ์ หรือผู้มีบุญบารมีจะทำให้คน ๆ นั้นได้บุญมากขึ้น คนไทยจึงมักทำบุญกับพระ บริจาคเงินสร้างโบสถ์ แต่ละเลยการ “ช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์”

ไม่ถนัดนักที่จะทำดี ให้ได้ดีกับผู้รับจริง ๆ

“ประชาสังคม” หมายถึง สภาพสังคมที่มีองค์ประกอบอันหลากหลาย มีฐานมาจากประชาชนทั่วไป ไม่ว่าจะป็นกลุ่ม องค์กร ชมรม สมาคม มูลนิธิ มาสร้างเป็นเครือข่าย เพื่อทำกิจกรรมต่าง ๆ ผลักดันให้สังคมเกิดความเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้น

จิตอาสาคืออะไร???

“จิตที่ไม่นิ่งดูตายต่อสังคม หรือความทุกข์ยากของผู้คน และปรารถนาเข้าไปช่วย ไม่ใช่ด้วยการให้ทานให้เงิน แต่ด้วยการสละเวลา ลงแรงเข้าไปช่วย และด้วยจิตที่เป็นสุขที่ได้ช่วยผู้อื่น...”

จิตอาสา เป็นคำเพียงสั้นๆ ที่ประกอบด้วยคำสองคำมารวมกัน คำหนึ่งคือ ‘จิต’ ที่หมายถึง ใจ หรือ สิ่งที่มีหน้าที่รู้ นึก คิด และอีกคำหนึ่งก็คือ ‘อาสา’ ที่หมายถึง รับทำด้วยความสมัครใจ ด้วยความเต็มใจอย่างแท้จริง

เมื่อรวมกันแล้วคำว่า ‘จิตอาสา’ จึงมีความหมายที่ลึกซึ้งและกินใจ คือ ผู้ที่มีจิตใจที่เป็นผู้ให้ ไม่ว่าจะป็นสิ่งของ เงินตรา ทุนบัตร รวมถึงการให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังและแรงกาย แรงสมองที่ตนมี เรียกได้ว่าเป็นการเสียสละในสิ่งที่ตนเองมีอยู่แล้ว และแบ่งปันให้กับผู้อื่น

จิตอาสา หรือ จิตสาธารณะ

จิตอาสา หรือ จิตสาธารณะ ยังหมายรวมถึง จิตของคนที่รู้จักความเสียสละ ความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม จะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟฟ้าที่ให้ความสว่างตามถนนหนทาง แม้แต่การประหยัดน้ำ ประปา หรือไฟฟ้า ที่เป็นของส่วนรวม โดยใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่า ตลอดจนช่วยกันดูแลรักษา ให้ความช่วยเหลือผู้ตกทุกข์ได้ยาก หรือผู้ที่ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือกันกระทำเพื่อไม่ให้เกิดปัญหา หรือช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม

ราชบัณฑิตยสถาน ได้ให้ความหมายของ จิตสำนึกทางสังคม หรือ
จิตสำนึกสาธารณะว่า คือ การตระหนักรู้และคำนึงถึงส่วนรวมร่วมกัน
หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่ร่วมสัมพันธ์เป็นกลุ่มเดียวกัน

กล่าวโดยสรุป จิตสาธารณะ หรือจิตสำนึกสาธารณะ คือ

จิตสำนึก (Conscious) เป็นการตระหนักรู้ตัว หรือเป็นจิตส่วนที่รู้ตัว รู้ว่าทำอะไร อยู่ที่ไหน เป็นอย่างไรขณะที่ตื่นอยู่นั่นเอง

ส่วนคำว่า สาธารณะ (Public) เป็น การแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม เป็นการบริการ ชุมชน ทำประโยชน์เพื่อสังคม ถ้าเป็นสิ่งของก็ต้องใช้ประโยชน์ร่วมกัน เมื่อนำสอง คำมารวม หมายถึง การตระหนักรู้ตน ที่จะทำอะไรเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม...

การมีจิตอาสาจึงเป็นสิ่งที่บุคคลพึงมีในแต่ละบุคคล เพื่อให้ในสังคมนั้นเกิด ความสงบสุข เกิดความปลอดภัย ไว้เนื้อเชื่อใจกัน นั่นก็เพราะเราได้ลด ‘อัตตา’ หรือความเป็นตัวเป็นตน ของตนเองลงบ้างได้แล้วนั่นเอง

จิตอาสาทำงานปศุสัตว์

“จิตอาสาทำงานปศุสัตว์” นั้น ส่งเสริมให้บุคลากรในสำนักงานปศุสัตว์จังหวัด นครพนม มีจิตใจเป็นผู้ให้ ให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังร่างกาย แรงสมอง ซึ่งเป็นการเสียสละสิ่งที่ตนเองมี เสียสละเวลา เพื่อเอื้อเพื่อเผื่อแผ่แก่งานปศุสัตว์ส่วนรวม งานจิตอาสาเป็นอีกช่องทางหนึ่งในการพัฒนายกระดับจิตใจให้บุคลากร ในหน่วยงาน ให้มีความเอื้อเพื่อเผื่อแผ่ หันมาทำกิจกรรมเพื่อส่วนรวม สังคม การสร้างจิตสำนึกให้หน่วยงานมากเท่าใด บุคลากรในหน่วยงานมีการ แบ่งปันเอื้ออาทรมากยิ่งขึ้น ยังเป็นการสร้างคุณลักษณะให้มีผลดีต่อสังคมอีกด้วย

จิตอาสา คืออะไร

จิตอาสา”...คืออะไร...สมัยก่อน ได้ยินแต่คำว่า “อาสาสมัคร”

พอมาสมัยนี้...มีคำว่า “จิตอาสา”...

เมื่อกล่าวถึง “อาสาสมัคร” จะมีอีกคำหนึ่งที่มีจะถูกกล่าวถึงควบคู่กันเสมอ

นั่นคือ คำว่า “จิตอาสา” ที่นี้มาดูกันว่าคำสองคำนี้ มีความสำคัญและ

ความหมายแตกต่างกันอย่างไร

อาสาสมัคร (Volunteer)

หมายถึง ผู้ที่สมัครใจและอาสาเข้ามาเพื่อช่วยเหลือ เยียวยา และทำงานที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชนและสังคม โดยสมัครใจ เพื่อการดูแล ป้องกัน แก้ปัญหาเพื่อพัฒนาสังคม โดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงิน หรือสิ่งอื่นใด ผลตอบแทนที่อาสาสมัครได้รับคือ ความสุข ความภาคภูมิใจที่ได้ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม และประเทศชาติ

คุณลักษณะของอาสาสมัครคือ มีความคิดเป็นอิสระในการเลือกที่จะทำหรือไม่ทำ (ตามพรสวรรค์/ความสนใจ) มีความรับผิดชอบต่อสังคม รวมทั้งการกระทำที่เป็นประโยชน์ต่อบุคคล กลุ่มบุคคล และส่วนรวม ไม่หวังรางวัล หรือผลตอบแทนเป็นเงินทอง และไม่ใช้ภาระงานที่ต้องทำตามหน้าที่ ในด้านสภาวะจิตใจของบุคคลที่จะเป็นอาสาสมัครนั้น ต้องมีความรักความปรารถนาที่จะให้ และมีจิตใจที่จะทำความดี เข้าใจและเห็นอก

จิตสำนึก หมายถึง

จิตสำนึกคือ เป็นสภาพที่รู้ตัวว่าคือใคร อยู่ที่ไหน ต้องการอะไร หรือกำลังรู้สึก
อย่างไรต่อสิ่งใด เมื่อแสดงพฤติกรรมอะไรออกไปก็แสดงออกไปตามหลักเหตุ
และผล แสดงตาม แรงผลักดันจากภายนอก สอดคล้องกับหลักแห่งความเป็น
จริง (principle of reality)

จิตสำนึกเป็นระดับเหตุผลภายในใจ ที่ส่งผลต่อการแสดงออกในพฤติกรรม
ต่างๆ โดยเลือกแล้วว่า จะทำหรือไม่ทำอะไร เป็นการระลึกรู้ได้เกี่ยวกับ
ตำแหน่งหน้าที่ของตนเองในโครงสร้างสังคม ดังที่เราจะได้ยินบ่อย ๆ ว่า
จิตสำนึกแห่งความเป็นครู จิตสำนึกของพลเมือง จิตสำนึกสาธารณะ จิตสำนึก
ของการเป็นคนดี จิตสำนึกรักสิ่งแวดล้อม จิตสำนึกจึงเกี่ยวโยงกับคุณธรรม
และจริยธรรมของบุคคลนั่นเอง

การที่บุคคลจะมีคุณธรรม มีจิตสำนึกที่ดี จำต้องมีการอบรมสั่งสอนหรือซึมซับประสบการณ์ จากครอบครัว หรือสังคมรอบตัว และผ่านการกระทำจนเป็นสันดานแห่งความดีหรือจิตสำนึก นั้นเอง อยู่ๆจะให้มิจิตสำนึกเกิดขึ้นเองคงจะเป็นไปได้ยาก

จิตสำนึกเกิดจากอะไร

จิตสำนึกเกิดจากระบบสังคมนั่นเอง สังคมเป็นอย่างไร จิตสำนึกก็เป็นเช่นนั้น ระบบสังคม ก่อให้เกิดโครงสร้างตำแหน่งทางสังคมที่ซ้อนทับกันอยู่ เมื่อเรายังเด็ก เราก็ได้เรียนรู้จิตสำนึกของความ เป็นลูก จิตสำนึก ของความเป็นนักเรียน พอโตขึ้นมีโครงสร้างและตำแหน่งที่เลื่อนไหลไปมา เราก็ กลายเป็นจิตสำนึกตามตำแหน่งหน้าที่ ซึ่งในโครงสร้างเราอาจมีอยู่หลายหน้าที่ เช่นเป็นพ่อแม่ เป็น ลูก มีตำแหน่งงานราชการ เอกชน

สิ่งที่บุคคลได้เรียนรู้จากสังคมที่สำคัญที่สุดคือ อำนาจ พอเราเป็นเด็ก เราได้เรียนรู้ว่า ผู้ใหญ่นั้น มีอำนาจมากกว่าเด็ก ครูมีอำนาจมากกว่าเด็ก ไม่ว่าเราจะอยู่ในโครงสร้างไหนก็ตาม สังคมจะมีการ สร้างความรู้สึกยินยอมต่ออำนาจ หรือมีจิตสำนึกตามโครงสร้าง

จิตสำนึกมีอยู่สองแบบ คือ

- แบบที่หนึ่ง จิตสำนึกเพื่อตอกย้ำถึงตำแหน่งแห่งที่ในระบบ เป็นระบบวิถีชีวิตประจำวันตามปกติ

แบบที่สอง จิตสำนึกในสถานการณ์ไม่ปกติ เช่น มีการเขย่าโครงสร้างสังคมในเวลาวิกฤติ ตัวอย่างเช่น การชุมนุมประท้วงตั้งแต่ระดับเบา ๆ ไปถึงระดับรุนแรงจนเป็นการเขย่าโครงสร้างสังคม การที่คนปกติได้รับการสร้างจิตสำนึกแบบที่ ๒ ซ้ำ ๆ ทำให้จิตสำนึกตามหน้าที่ได้ถูกสร้างจิตสำนึกใหม่ให้เป็นจิตสำนึกแห่งผลประโยชน์ทางชนชั้น ดังที่จะได้เห็นจากการให้ข้อมูลใหม่ ๆ ตอกย้ำ ซ้ำ ๆ กัน เป็นการเคลื่อนย้ายตัวตนจิตสำนึกจากเดิม ไปสู่ใหม่มีเงื่อนไขมาจากสถานการณ์ไม่ปกติ

ปลุก-ปลุก จิตสำนึก

อาจารย์ธานินทร์ กรัยวิเชียร องคมนตรี เคยให้ความเห็นไว้ว่าต้องทำในสองส่วน คือ “*การปลุก*” และ “*การปลุก*” การปลุกนั้นใช้กับผู้ใหญ่ที่บางครั้ง ได้หลงลืม หรือละเลยการนำคุณธรรมและจริยธรรมมาใช้ในการประพฤติปฏิบัติ ส่วนการปลุกนั้นใช้สำหรับเด็กและเยาวชนซึ่งเปรียบดั่งผ้าขาว และจะเป็นพลังสำคัญที่จะขับเคลื่อนสังคมไทยในอนาคต

ในการแก้ไขสังคมคงต้องทำทั้งสองส่วน แต่ควรเน้น “การปลุก” กับเยาวชนมากกว่า การปลุกในผู้ใหญ่ เพราะการปลุกผู้ใหญ่เป็นไปได้ยากกว่าการปลุกฝั่งใหม่ อย่างไรก็ตาม “การปลุก” ผู้ปลุกต้องเข้าใจและทุ่มเทและกระทำอย่างต่อเนื่องจึงจะเห็นผล

สังคมในปัจจุบันผู้ใหญ่ไม่เพียงจะละเลยการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีๆ ให้กับเยาวชนแต่ยังสร้างจิตสำนึกผิดๆ ให้กับเยาวชนอีกด้วยทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ การมองเห็นภาพการกระทำที่ไม่ดีงามของผู้ใหญ่ซ้ำแล้วซ้ำอีก เช่น การทุจริตคอร์รัปชั่น การใช้และทำลายทรัพยากรธรรมชาติอย่างไม่รู้คุณค่า การบูชาเงินทองมากกว่าความดีงาม เป็นต้น

สิ่งเหล่านี้จึงหล่อหลอมให้กับเยาวชนขาดจิตสำนึกแห่งความดีงาม คุณธรรมในสังคมจึงอ่อนล้าอย่างเช่นทุกวันนี้ การเร่งปลูกฝังจิตสำนึกในเรื่องดีๆ และลดเงื่อนไขที่จะนำไปสู่การปลูกฝังสิ่งผิดๆ ให้กับเด็กๆ จึงเป็นเรื่องที่สังคมต้องช่วยกันเร่งแก้ไข

จิตสำนึกในปัจจุบัน

ในปัจจุบัน จิตสำนึกที่มาแรงที่สุดตอนนี้ ก็คือ จิตสำนึกแบบทุนนิยม โครงสร้างแบบนี้ก็คือเป็นผู้บริโภคนิสัยและทรัพยากรที่ดีทำทุกอย่างเพื่อเงิน จะเห็นได้ว่าบางบ้านเห็นบุตรหลานไม่ใช่บุตรหลานอีกต่อไป บางคนขายลูกหลานให้ไปเป็นโสเภณี ซื่อขายเก้าอี้ ซื่อขายตำแหน่ง ซื่อขายสิทธิ์ ซื่อขายเสียง เป็นทรัพยากรต่าง ๆ เป็นเงิน เป็นความมั่งคั่ง เป็นโภคทรัพย์

คนในสังคมทุกวันนี้ มีไม่น้อยเลยที่ไม่รู้ว่าสิ่งที่ตนกำลังทำอยู่นั้น มันถูกหรือผิด ควรหรือไม่ควร ไม่ยอมรับว่าสิ่งที่ทำลงไปนั้นเป็นการกระทำที่ไม่มีจิตสำนึกเพราะใครๆก็ทำกันทั้งนั้น ไม่ผิดกฎหมาย

นอกจากนี้ด้วยสภาพสังคมที่ถูกบิดเบือน ความผิดถูกทำให้กลายเป็นเรื่องที่ถูกต้องได้อย่างเหลือเชื่อ การแบ่งแยกชนชั้นด้วยฐานะทางสังคม ระดับการศึกษา ทำให้ความเข้าใจในเรื่องถูก-ผิด ดี-ชั่ว เปลี่ยนไป เช่น คนรวยทำอะไรก็ถูกไปซะทุกอย่าง คนจนทำอะไรก็ผิดไปซะทุกอย่าง จึงไม่ใช่เรื่องแปลก ที่คนเราจะไม่รู้ตัวว่า สิ่งที่กำลังทำอยู่นั้น คือการไม่มีจิตสำนึก

จิตสำนึกแบบทุนนิยมที่มาแรงเหล่านี้ ปลุกจิตสำนึกได้แรงเพราะอะไร ?
เพราะปรากฏเป็นความเชื่อ ความคิดของระบบสังคม มีคนยึดถือปฏิบัติ ตั้งแต่
ระดับครอบครัว กลุ่มเพื่อน ในโรงเรียน และสื่อมวลชน

สิ่งที่ตอกย้ำทรงพลังที่สุดคือสื่อมวลชน เพราะทำหน้าที่โฆษกของระบบทุน
นิยม เพื่อกระจายสินค้าผ่านละครที่ส่วนใหญ่เป็นคนรวยไม่ค่อยมีการงาน
ทำ แต่งตัวหรูหรา เอาใจใส่และริษยาแย่งทรัพย์สินสมบัติ แย่งพระเอกที่เป็นคน
รวย

นอกจากนั้นแล้วสถาบันศาสนาก็เน้นวัตถุนิยม บุญเป็นการค้า ตลอดจนการทำ
หน้าที่ปลอมประโลมให้คนอยู่รับใช้ระบบทุนนิยม มีเงินมากได้บุญมาก
ท้ายที่สุด จิตสำนึกที่มีพลังที่สุดก็จะครอบครองความเป็นเจ้า
(Hegemony) และก็จะกดทับ ปิดกั้น จิตสำนึกดีๆ รูปแบบอื่น ไม่ว่าจะ
จิตสำนึกสาธารณะ จิตสำนึกทางสังคม จนก่อให้เกิดสังคมวุ่นวายในปัจจุบัน

ความสำคัญของจิตอาสา

สังคมน่าอยู่ด้วยจิตอาสา

สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน มีคุณธรรมนำความรู้เท่าทันโลก ครอบคลุมอบอุ่น ชุมชนเข้มแข็ง สันติสุข เศรษฐกิจมีคุณธรรม เสถียรภาพและเป็นธรรม จิตอาสาเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในส่วนตัวของบุคคลที่จะทำให้มีจิตสาธารณะ ทุกคนคำนึงถึงสาธารณะซึ่งอยู่เหนือความเป็นส่วนตัว มากกว่าการคิดถึงความเป็นธุรกิจ การทำถูกทำชอบ ได้ชื่อว่าทำความดี เพราะเห็นคุณค่าของความดี

จิตอาสาทำให้ทุกคนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้ เป็นสังคมที่มีการให้และแบ่งปันซึ่งกันและกัน คำนึงถึงประโยชน์ของส่วนรวมเป็นที่ตั้ง ซึ่งต้องขับเคลื่อนทั้งระบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เด็กวัยเรียน เพราะจิตอาสาและจิตสาธารณะเป็นคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างหนึ่งที่จะต้องปลูกฝังอย่างต่อเนื่อง ดังสุภาษิตที่ว่า “ไม้อ่อนดัดง่ายไม้แก่ดัดยาก”

ความหมาย

จิตอาสา หมายถึง ความสำนึกของบุคคลที่มีต่อส่วนรวม เป็นจิตที่เป็น
ผู้ให้ คิดดี คิดทางบวก มีความหวังดีต่อผู้อื่น เป็นความสมัครใจ เต็มใจ
ตั้งใจทำ อยากช่วยเหลือ โดยไม่หวังผลตอบแทน และส่งผลให้เกิด
ความสุขทางจิตใจ ผู้ที่มีจิตสาธารณะจะแสดงพฤติกรรมที่อาสาทำ
ประโยชน์เพื่อส่วนรวม การงดเว้นการกระทำที่จะส่งผลให้เกิดความชำรุด
เสียหาย การมีส่วนร่วมดูแลรักษาและเคารพสิทธิของบุคคลอื่นในการใช้
ทรัพยากรส่วนรวม

“จิต” (mind) หมายถึง ใจ สิ่งที่มีหน้าที่รู้ คิดและนึก

“จิตสำนึก” (consciousness) หมายถึง เป็นภาวะที่จิตตื่นและรู้ตัว รู้ว่าทำอะไร อยู่ที่ไหน เป็นอย่างไร สามารถตอบสนอง ต่อสิ่งเร้าจากประสาทสัมผัสทั้ง ๕ คือ รูป เสียง กลิ่น รส และสัมผัสได้ด้วยกาย

“อาสา” (service, voluntary) หมายถึง การเสนอตัวเข้ารับทำสิ่งที่เป็นประโยชน์ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อบุคคลหนึ่งหรือเป็นประโยชน์ต่อส่วนร่วมก็ได้

“สาธารณะ” (public) หมายถึง ทั่วไป เป็นของกลางสำหรับส่วนรวม การแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม เป็นการบริการชุมชน ทำประโยชน์ต่อส่วนร่วมก็ได้

ความสำคัญของจิตอาสา

๑. ทำให้บุคคลมีความคิขั้นสูงช่วยยกระดับจิตใจที่เปี่ยมไปด้วยเมตตา เพราะจิตอาสามุ่งเน้นการให้มากกว่าการรับ ทำให้ได้พบความสุขที่เกิดจากการให้ ซึ่งเป็นความสุขที่มีคุณค่ากว่าความสุขที่เกิดจากการได้รับ
๒. บุคคลที่มีจิตอาสาชอบเป็นที่รักใคร่ของบุคคลรอบข้างเพราะมองเห็นคุณค่าในความคิดที่มีอยู่ในบุคคลนั้น มากกว่ามูลค่าของทรัพย์สินใดๆ นอกจากนี้ยังเป็นการผูกมิตรแท้ได้อย่างยั่งยืน
๓. ทำให้สังคมมีการแบ่งปัน การช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ร่วมมือกันดูแลรักษาสิ่งของสาธารณะเพื่อการใช้ประโยชน์ร่วมกันรวมทั้งสิ่งแวดล้อมรอบตัว
๔. ทำให้สังคมน่าอยู่และเป็นสังคมคุณภาพที่ทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

จิตอาสาและจิตสำนึกสาธารณะคืออะไร

จิตอาสา

จิตอาสา คือ ผู้ที่มีจิตใจที่เป็นผู้ให้ เช่น ให้สิ่งของ ให้เงิน ให้ความช่วยเหลือ ด้วยกำลังร่างกาย แรงสมอง ซึ่งเป็นการเสียสละ สิ่งของตนเองมี แม้กระทั่งเวลา เพื่อเผื่อแผ่ให้กับส่วนรวม...อีกทั้งยังช่วยลด "อัตตา" หรือความเป็นตัว เป็นตน ของตนเองลงได้บ้าง

"อาสาสมัคร" เป็นงานที่เกิดจากผู้ที่มี จิตอาสา ซึ่งมีความหมายอย่างมาก กับสังคมส่วนรวม เป็นผู้ที่ยื้อเพื่อ เสียสละ เวลา ร่างกาย แรงใจ เพื่อช่วยเหลือผู้อื่น หรือ สังคมให้เกิด ประโยชน์และความสุขมากขึ้น

การเป็น "อาสาสมัคร" ไม่ว่าจะป็นงานใดๆ ก็แล้วแต่ที่ทำให้เกิดประโยชน์ในทางบวก ล้วนแต่เป็นสิ่งที่เราควรทำทั้งสิ้น คนที่จะเป็นอาสาสมัครได้นั้น ไม่ได้จำกัดที่ วัย การศึกษา เพศ อาชีพ สถานะ หรือ ข้อจำกัด ใดๆ ทั้งสิ้น หากแต่ต้องมีจิตใจ เป็น "จิตอาสา" ที่อยากจะช่วยเหลือผู้อื่น หรือสังคม เท่านั้น จิตอาสา คำนี้จะคุ้นหูพวกเรามากขึ้น หากแต่เพียงมองรอบตัวท่าน ทำสิ่งที่คุณคิดว่าป็นประโยชน์ต่อสังคม...

จิตสาธารณะ คือ จิตของคนทีรู้จักความเสียสละ ความร่วมมือร่วมใจ ในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวม จะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม ช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต ช่วยแก้ปัญหาและสร้างสรรค์ให้เกิดประโยชน์สุขแก่สังคม เช่น การช่วยกันดูแล

รักษาสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ เช่น โตรัศพ์สาธารณะ หลอดไฟฟ้าที่ให้แสงสว่างตามถนนหนทาง

ของผู้หนึ่งผู้ใด จิตสาธารณะจึงเป็นความรู้สึกถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่ป็น สาธารณะ ในสิทธิและหน้าที่

ที่จะดูแลและบำรุงรักษาาร่วมกัน เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม โดยการไม่ทิ้ง ขยะ ลงในแหล่งน้ำ

การดูแลรักษาสาธารณสมบัติ เช่น โตรัศพ์สาธารณะ หลอดไฟที่ให้แสงสว่างตามถนน หนทาง แม้แต่การ

ประหยัดน้ำประปา หรือไฟฟ้า ที่เป็นของส่วนรวม โดยให้เกิดประโยชน์คุ้มค่าตลอดจนช่วย ดูแลรักษาให้ความ

ช่วยเหลือผู้ทุกข์ได้ยาก หรือผู้ร้องขอความช่วยเหลือเท่าที่จะทำได้ ตลอดจนร่วมมือ กระทำเพื่อให้เกิดปัญหา

หรือช่วยกันแก้ปัญหา แต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม

จิตสาธารณะเพื่อส่วนรวม

จิตสำนึกเพื่อส่วนรมนั้นสามารถกระทำได้ โดยมีแนวทางเป็น ๒ ลักษณะ ดังนี้

๑. โดยการกระทำตนเอง ต้องมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบ

และเกิดความเสียหาย

ต่อส่วนรวม

สังคมน่าอยู่ด้วยจิตอาสา

ความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัตถุในปัจจุบัน เป็นสาเหตุที่ทำให้สังคมโดยทั่วไป มีค่านิยม ที่ให้ความสำคัญ ในการแสวงหาเงินทอง แสวงหาอำนาจ บารมี มากกว่าที่จะให้ความสำคัญ ทางด้านจิตใจ สังคมในปัจจุบันจึงกลับเสื่อมโทรมลงอย่างเห็นได้ชัดเจนปัญหาต่าง ๆ ที่มี มากมาย ดังนั้นการปลูกฝังความสำนึก ให้กับบุคคล เพื่อให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและ สังคมจึงควรที่จะเกิดขึ้นในสังคม ด้วยเหตุนี้ ในปัจจุบัน จึงมีการกล่าวถึงคำว่า “จิตสาธารณะ” เพื่อให้ผู้คนได้ตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อสาธารณะมากกว่าตนเอง นั้นหมายถึงว่า ทุกคน ต้องมีการให้ มากกว่า การรับ เพราะสิ่งเหล่านี้ ถ้าสามารถปลูกฝังให้เด็กและเยาวชนได้ ตระหนักสังคมย่อมได้รับแต่ความสุขอย่าง แน่นนอน

คำว่า “จิตสาธารณะ” จึงมีความสำคัญต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของมนุษย์ โดยส่วนรวมการปลูกฝังความสำนึก กับบุคคลต่าง ๆ ให้มีความรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคมหรือสาธารณะ จะเป็นการสร้างคุณธรรมจริยธรรม ให้เกิดขึ้นกับบุคคล โดยทั่วไป โดยเฉพาะ เด็กและเยาวชน รวมทั้ง ประชาชนทั่วไป สิ่งเหล่านี้เป็น เรื่องที่เกิดขึ้นจากภายในกายของคน “จิตสาธารณะ” เป็นความสำคัญในการปลูก จิตสำนึกให้ผู้คนรู้จัก การเสียสละ การร่วมแรงร่วมใจร่วมมือในการทำประโยชน์ เพื่อสังคมและส่วนรวม อีกทั้งจะช่วยลดปัญหาที่เกิดขึ้นกับตนเองและสังคม การช่วยกันพัฒนาคุณภาพชีวิต อันจะเป็นหลักการในการดำเนินชีวิต เป็นการ แก้ปัญหาและสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดประโยชน์สุขกับสังคมอย่างได้ผลเป็นเชิง ประจักษ์ได้

พจนานุกรมไทยฉบับของราชบัณฑิตยสถาน (ฉบับพิมพ์ครั้งที่ ๑๔ ปรับปรุง-
เพิ่มเติมใหม่) พ.ศ. ๒๕๓๗ ได้ให้ความหมายของ

จิตสาธารณะ ไว้ดังนี้

จิต (จิต) น. มีความหมายว่า ใจ, ความรู้สึกนึกคิด

สาธารณ (สา-ทา-ระ-นะ) หรือ สาธารณะ มีความหมายว่า ทั่วไป, เป็นของกลาง
สำหรับส่วนรวม สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ได้ให้ความหมายของ จิต
สาธารณะ ว่า การรู้จักเอาใจใส่เป็นธุระและเข้าร่วมในเรื่องของส่วนรวมที่เป็น
ประโยชน์ต่อ ประเทศชาติ มีความสำนึกและยึดมั่นในระบบคุณธรรม และ
จริยธรรมที่ดีงาม ละอายต่อสิ่งผิด เน้นความเรียบร้อย ประหยัดและมีความสมดุล
ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ

จากความหมายดังกล่าวพอสรุปได้ว่า “จิตสาธารณะ” หมายถึง “ความรู้สึกนึกคิดที่เป็นส่วนรวม” หรือพูดและฟังได้ง่าย ๆ ว่า “การตระหนักรู้ และคำนึงถึงการมีส่วนร่วมร่วมกัน การตระหนักรู้ตน ที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม หรือการคำนึงถึงผู้อื่นที่มีความสัมพันธ์ที่เป็นสังคมเดียวกัน เป็นการแสดงออกเพื่อสังคมส่วนรวม การบริการชุมชน การทำประโยชน์เพื่อสังคม ถ้าเป็นวัตถุหรือสิ่งของทุกคนสามารถใช้ประโยชน์ร่วมกันได้”

ดังนั้นจิตสาธารณะ จึงเปรียบได้กับความรู้สึกนึกคิด ถึงการเป็นเจ้าของในสิ่งที่เป็นสาธารณะร่วมกัน การใช้สิทธิและหน้าที่ที่จะดูแล รวมทั้งการบำรุงรักษาสิ่งของที่เป็นของส่วนรวมร่วมกัน เช่น การช่วยกันดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมโดยไม่ทิ้งขยะลงที่พื้นทั่วไปต้องทิ้งขยะใน ที่จัดไว้ให้ ไม่ทิ้งขยะลงในแหล่งน้ำ การดูแลรักษาสาธารณะสมบัติ เช่น โทรศัพท์สาธารณะ หลอดไฟฟ้าที่ให้แสงสว่างตามถนนหนทาง การใช้น้ำธรรมชาติและน้ำประปาอย่างประหยัดร่วมกัน การใช้กระแสไฟฟ้าสาธารณะให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าตลอดจนช่วยเหลือดูแลผู้ ตกทุกข์ได้ยาก อันเป็นการให้โอกาสกับผู้ด้อยโอกาสตามสมควร แต่ต้องไม่ทำให้ตนเองและครอบครัวเดือดร้อน และการช่วยเหลือต้องไม่ขัดต่อกฎหมายบ้านเมือง อันเป็นประโยชน์ของส่วนรวม

หากคนในสังคมขาดจิตสาธารณะแล้ว ก็จะเกิดผลกระทบมากมายเช่น ทำให้เกิดความ
เดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น ในครอบครัวมีความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันน้อยลง แก่งแย่ง
ทะเลาะเบาะแว้ง เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก เห็นแก่ตัว ชิงดีชิงเด่น เบียดเบียนสมบัติของ
องค์กรเพื่อมาเป็นสมบัติของตนเอง องค์กรไม่ก้าวหน้า ประสิทธิภาพและคุณภาพของงาน
ลดลง ทำให้ชุมชนเกิดความอ่อนแอ เพราะต่างคนต่างอยู่ ไม่มีการพัฒนา ยิ่งปล่อยนานยิ่งทรุด
โทรม เกิดอาชญากรรมในชุมชน ขาดศุนย์รวมจิตใจ ขาดผู้นำที่นำไปสู่การแก้ปัญหา เพราะแต่
ละคนมองเห็นเรื่องของตนเองเป็นใหญ่ เกิดวิกฤตการณ์ภายในประเทศบ่อยครั้งและแก้ปัญหา
ไม่ได้เกิดการเบียดเบียน ทำลายทรัพยากรและสมบัติของส่วนรวม ประเทศชาติล้มหลัง ขาด
พลังของคนในสังคม เมื่อนำมาตรการใดออกมาใช้ก็ไม่ได้ผลเนื่องจากไม่ได้รับความร่วมมือ
เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวก แก่งแย่งแข่งขัน ทุจริตคอร์รัปชั่น ทำให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบ
ระหว่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหา เช่น การสะสมอาวุธ การก่อกวนก่อกองทัพ แก่งแย่งหรือครอบงำ
ทางการค้าระหว่างประเทศเกิดการรังเกียจเหยียดหยามคนต่าง ชาติพันธุ์ของตนเองดูถูก